

2020 m. kovo 26 d.

Kam:

Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai

Kopija:

Lietuvos Respublikos finansų ministerijai

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto
ministerijai

Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų tarnybai

Vilniaus miesto savivaldybės administracijai

Dėl ekonomikos skatinimo ir neigiamo poveikio viešiesiems finansams sumažinimo kaip įmanoma greičiau išsprendžiant sutarties dėl daugiafunkcinio komplekso su Nacionaliniu stadionu pasirašymo klausimą

Gerbiamieji,

Kaip žinia, dėl Covid-19 šiai dienai Lietuvoje yra susiklosčiusi precedento neturinti situacija. Iššūkiai kyla ne tik sveikatos apsaugai, tačiau ir visai Lietuvos ekonomikai. Iš esmės, Lietuvos ekonomikos gyvybingumas ilguoju laikotarpiu reikšmingai priklauso nuo to, ar (i) verslas sugebės gauti prieigą prie finansavimo apyvartiniam kapitalui palaikyti bei mokėjimams atlikti karantino laikotarpiu, bei (ii) valstybės ir verslo užsakymų masto karantinui pasibaigus. Reikšminga dalimi ekonomikos gyvybingumas (atskirų įmonių sprendimas tęsti savo veiklą) priklauso ir nuo verslo lūkesčių, t. y. kokios yra veiklos perspektyvos pasibaigus karantino laikotarpiui. Viešajam sektoriui atšaukiant arba stabdant savo vystomus projektus, verslo lūkesčiai mažėja. Ir priešingai, valstybei deklaruojant savo pasiryžimą skatinti ekonomiką viešojo sektoriaus užsakymais, verslo tikėjimas ateities perspektyvomis didėja.

Verslo bendruomenė sveikina Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą 5 mlrd. EUR vertės ekonomikos skatinimo ir korona viruso sukeltų pasekmių mažinimo priemonių planą, kuriame 1 mlrd. EUR numatoma skirti ekonomikos skatinimui, didinant bei greitinant valstybės išlaidas panaudojant visus įmanomus finansinius išteklius. Kartu realistiškai suprantame, kad šių lėšų faktiniam panaudojimui didžiausią kliūtį sudarys poreikis išlaikyti tinkamas valstybės lėšų paskirstymo procedūras – vykdyti viešųjų pirkimų, koncesijų suteikimo ar kitokios prigimties konkursus. Tokių procedūrų įgyvendinimas skirstant viešąsias lėšas **pareikalaus laiko, ypač įgyvendinant didelius infrastruktūrinius projektus. O būtent laikas (t. y. kiek įmanoma skubesis ekonominio gyvybingumo atkūrimas) šiuo sunkiu laikotarpiu tiek viešajam, tiek ir privačiam sektoriui turi esminę reikšmę.**

Šiame kontekste norėtume atkreipti dėmesį į nepateisinamai ilgai stringantį Vilniaus daugiafunkcinio komplekso su **Nacionaliniu stadionu projektu**. Lietuva turi **unikalią galimybę** jau dabar įlieti į valstybės ekonomiką **87 mln. EUR (neįskaitant PVM), kurie būtų skirti viešosios infrastruktūros sukūrimui**. Svarbu yra tai, kad didžiąją dalį Nacionalinio stadiono projekto įgyvendinimo rizikos prisiima privatus koncesioninkas,

statybos finansuojamos privačiomis lėšomis, o viešasis sektorius investicijas privalės pradėti dengti tik statyboms jau pasibaigus, t. y. anksčiausiai 2023 m. **Ir apskritai, viešasis sektorius savo įsipareigojimus išdėstytų per 25 m. laikotarpį, taip šiai dienai sukurdamas minimalų poveikį valstybės bei savivaldybės biudžetams bei išsaugant viešojo sektoriaus galimybę finansuoti kitus gelbėjimo reikalaujančius verslus.** Vienintelė aplinkybė ribojanti tokios didelės vertės projekto įgyvendinimo pradžią ir, atitinkamai, ekonomikos skatinimą 87 mln. EUR (neįskaitant PVM) suma – likus vos kelioms dienoms iki sutarties pasirašymo pradėtas dar vienas valstybės institucijų tyrimas.

Konkrečiai, galutinį pritarimą davus Švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, koncesijos „Daugiafunkcis sveikatingumo, ugdymo, švietimo, kultūros ir užimtumo kompleksas“ sutartis (toliau – Koncesijos sutartis) jau pagaliau turėjo būti pasirašyta. Vis dėlto taip neįvyko. Nors nuo pat Nacionalinio stadiono koncesijos konkurso paskelbimo 2016 m. rugpjūtį šis konkursas ne kartą nagrinėtas ir tirtas įvairiose valstybės institucijose. Tačiau likus vos kelioms dienoms iki sutarties pasirašymo, jį sustabdė Generalinės prokuratūros (toliau – Prokuratūra), Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos bei Viešųjų pirkimų tarnybos (toliau – VPT) bendri veiksmai – nurodymas **dar kartą sustabdyti** procedūras ir sutarties pasirašymą. Tokių tyrimų trukmė nėra niekaip apibrėžta laike. O tokio sustabdymo priežastys ir galutinis tikslas verslo bendruomenei yra absoliučiai nesuprantami, ypač vertinant šios dienos ekonominės situacijos kontekste. Iš tiesų, panašu, kad tyrimas yra pradėtas siekiant išsklaidyti abejones, o ne reaguojant į žinomą galimą teisės aktų pažeidimą.

Šiame kontekste būtina priminti, kad koncesijos suteikimo konkursas buvo vykdomas maksimalaus skaidrumo sąlygomis, o konkurso teisėtumas jau buvo vertintas visų įmanomų institucijų. Pvz., VPT nagrinėjo konkurso sąlygas, į Seimo narių keltus klausimus jau atsakė Seimo Antikorupcijos komisija (su Prokuratūros ir VPT pagalba), dėl Koncesijos sutarties suteikimo inicijuotos ir per dvi instancijas nagrinėtos bent dvi teisminės bylos, kuriose taikytos laikinosios apsaugos priemonės stabdant konkurso procedūras, ir t.t. Tačiau jokių aplinkybių, kurios užkirstų kelią tolimesnei konkurso eigai ar sudarytų pagrindą jį nutraukti taip ir nebuvo nustatyta.

Verslo bendruomenė supranta poreikį užtikrinti sandorio teisėtumą ir atsakyti į visus kylančius klausimus panaudojant viešuosius finansus. Kita vertus, kartu norime atkreipti dėmesį, kad verslui sprendžiant išlikimo klausimus, o tuo pačiu darbuotojų išlaikymo klausimus, o valstybei mobilizuojant visus finansinius resursus (i) projekto sustabdymas išimtinai prevenciniais tikslais neturi jokie pateisinimo; tuo tarpu (ii) teisėsaugos institucijų pradėtas tyrimas **jau dėl savo prigimties**, net nesuformulavus jokių kaltinimų ir neįvardinant galimų pažeidimų reikšmingai apsunkina verslo galimybę užtikrinti projekto finansavimą privačiomis lėšomis, jeigu apskritai toks finansavimas dar būtų įmanomas.

Tokiu būdu atskirų institucijų interesas išimtinai prevenciniais tikslais dar kartą vertinti situaciją neribotą laikotarpį, pašalina Lietuvos galimybę nedelsiant paskatinti ekonomiką 87 mln. EUR (neįskaitant PVM) vertės dydžio investicijomis, kurios kurtų naujas darbo vietas ir išsaugotų esamas.

Šiame kontekste verslo bendruomenė prašo Lietuvos Respublikos Vyriausybės imtis visų įmanomų veiksmų tam, kad visos tyrimus pradėjusios valstybės institucijos mobilizuotų visus įmanomus resursus ir atsakytų į joms kylančius klausimus nedelsiant, tačiau ne vėliau kaip iki 2020 m. balandžio 8 d. Tai yra būtina tiek Lietuvos ekonomikos interesais, tiek siekiant sukurti kaip įmanoma mažesnę poveikį viešiesiems finansams šiuo valstybei sunkiu periodu.

Pagarbiai

Asociacijos „Investor’s Forum“ vykdomoji direktorė

R. Skyrienė

Lietuvos pramonininkų konfederacijos vykdomasis direktorius

R. Sartatavičius

Lietuvos darbdavių konfederacijos generalinis direktorius

D. Arlauskas

Lietuvos verslo konfederacijos prezidentas

V. Sutkus